

МАҒАТМАНДЫҒЫҒА ҚАЙТАРАМ

Tel: 0302-350 124 Mobile: 01

Barázda

GYERGYÓÚJFALU KÖZSÉG KÖZÉLETI ÉS KULTURÁLIS HAVILAPJA. • III. ÉVFOLYAM, 6. SZÁM, 2010. JÚNIUS

TARTALOM

Önkormányzat ...	2
Sulivilág ...	5
Civil fórum ...	10
Múltidéző ...	16
Gyermeksarok ...	18
Hitélet ...	19
Mezőgazdaság ...	20
Ép testben ...	21
Tarkabarka – Magazin ...	23
Falunapok ...	24

Az alábbi két cikk sajnálatos módon kimaradt múlt havi lapszámunkból, az alábbiakban közöljük őket. Az érintettektől elnézést kérünk!

Falugyűlés Tekerőpatakon

A szokásosnál nagyobb érdeklődés övezte a csütörtök (május 6) este, Tekerőpatakon megtartott falugyűlést. Több mint 100 helyi lakos gyűlt össze az Újfalvi Önkormányzat által kezdeményezett találkozóra.

Molnár János

Agyűlésen jelen volt Egyed József Újfalu község polgármestere, Mihálydeák Ervin alpolgármester, valamint Hutanu Dan, az újfalvi rendőrség képviselője. A megjelentek feltehettek kérdéseiket, megoszthatták észrevételeiket a település-gazdálkodással kapcsolatosan. Az összegyűlték érdeklődéssel követték a helyi tanácsosok és Egyed József községi polgármester beszámolóját. A polgármester ismertette a falu aktuális gondjait. Legelőször részletesen beszélt a pérási vízhálózat kibővítéséről, amelynek támogatásához a megyei tanács 40.000 lejjel járult hozzá. A tekerőpataki tanácsosok kérésére az önkormányzat sikeresen pályázott a 313-as (a turisztikai tevékenységet ösztönző program) tengely néven ismert programra, melynek értelmében közel 8 milliárd lej beruházással felújítják a helyi közjegyzői lakot, mely épület egy modern turisztikai információs irodának fog otthont biztosítani. Jelentős támogatásban részesült a helyi iskola, ahol az emeletes épületben az ősz folyamán beszerelték a központi fűtést, tavasszal pedig kicserélték a nyílászárókat. Az önkormányzat ANL-s lakások (ifjúsági lakások) építését is tervezi, amelynek keretében Tekerőpatakon 2 lakás épül fel az egészségügyi rendelő területén. A Rompetrol által

kezdeményezett program keretében tervben van a tekerőpataki orvosi rendelő felújítása és kibővítése egy fogorvosi rendelővel, amelyhez az önkormányzat 25.000 lej önrésszel járul hozzá. Továbbá az önkormányzat a közbiztonság megerősítése érdekében egy háromtagú motoros polgárőrség felállítását tervezi, amelynek egy tagja Tekerőpatakon teljesítene járőrszolgálatot. Ez nagy segítséget nyújtana a völgybeli roma-telep környékén kialakult tarthatatlan helyzet megoldásában. A lakosság és a helyi tanácsosok panaszának orvoslására az önkormányzat még nem talált megoldást. A völgybeli cigányok „saját törvényeik” alapján cselekednek eltüzelik a szomszédok kerítéseit, a telepen felhalmozott nagy mennyiségű szemét veszélyezteti az egész falu egészségi állapotát. A szociális segélyek megvonása után sem lehetett munkára szoktatni (legalább környezetük tisztaságát biztosítani), a felszegi cigányok az újságkihordó munkáját is megnehezítik.

A polgármester kérte a helyi lakosság összefogását, hogy ezzel is segítsék a rendőrség, illetve a hivatal munkáját, ugyanakkor kéri, hogy javasoljanak egy olyan büntetlen előéletű személyt a faluból, aki egyetért a polgárőrség céljaival, és tevékenyen részt vesz azok megvalósításában. A polgárőrök legfontosabb feladata lenne: közrendvédelem és a bűnmegelőzés.

Kiadja:

Gyergyóújfalu község
Polgármesteri Hivatala

Felelős kiadó:

Egyed József polgármester

Szerkesztőség címe:

537305 Gyergyóújfalu 212. szám
Tel.: 0266-350.004, 350.077,
barazda@gyergyoujfalu.ro

Nyomdai előkészítés, nyomtatás:

Infomarket Kft.

ROVATSZERKESZTŐK:

Önkormányzat

Egyed József

Sulivilág

Fodor Annamária,
Gáll Katalin

Hitélet

Gál Katalin,
Fodor Annamária

Civil fórum

Lukács Róbert,
Fodor Annamária,

Múltidéző

Elekes Dániel László,
ifj. Sólyom István

Gyermeksarok

Gál Katalin,
Fodor Annamária

Mezőgazdaság

Horváth Nina,
Deák Csaba

Ép testben ...

Horváth Nina,
Czirják Kinga

Tarkabarka – Magazin

Gál Katalin

A továbbiakban szó esett a szennyvízhálózat kiépítéséről. A vízhálózat lefektetése és a szennyacsatorna hiánya óriási veszélyt jelent a környezet, a folyóvizek és az altalaj szennyezésében. A 322-es intézkedés (a falvak megújítását és fejlesztését célzó pályázat) pozitív elbírálása nagy segítséget jelentene az újfalvi csatornahálózat kiépítésében, melyet Tekerőpatakon a helyi költségvetésből kiszorított összegből lehetne folytatni. A hivatal részéről nem született megnyugtató válasz a szennyacsatorna elkészítésére. A 322-es határozat nélkül a következő 2 évben nem lesz lehetőség a csatornahálózat kiépítésére, sőt az eddig, a falu között kiépített hálózat sem felel meg a mai követelményeknek. Az ismertetett beruházások keretében Újfaluban a községi tűzoltóság részére tervezik egy központi épület felépítését. A polgármester dicsérte a helyi tűzoltó testületet, akiknek színjartszó

csoportja minden évben sikeres előadást mutat be, és a tűzoltó versenyeken is csapatuk legtöbbször a dobogós helyeken végzett. A lehetőségek alapján az Önkormányzat gondoskodott az utcák és az utak javításáról. A közbirtokosság támogatásával feljavították a Sűgő barlang felé vezető utat. Továbbra is a tervek között szerepel az utcák, az erdei utak javítása és korszerűsítése, a lakossággal kiépített kapcsolat javítása, a hivatal optimális működtetése. Minden évben visszatérő gondot okoz az önkényes lejelletés a falu belterületein. Ennek felszámolását kérték a Hivataltól a helyi tanácsosok.

A hozzászólók még több javaslatot fogalmaztak meg, amelyre ígéretet kaptak, hogy a végrehajtó hivatal azokat határidőn belül teljesíti. Eredményes volt a tekerőpataki székhellyel bejegyzett Erdélyi Fotográfia Múzeumért Egyesület tevékenysége, mely

sikeresen pályázott a Communitas és a Megyei Tanács által meghirdetett programokra. A Rio Ti-Tár Egyesület képviselői tájékoztatták a jelenlévőket, hogy a falunapok az idén június 24-én kezdődnek, és igyekeznek, hogy mind a három napra hasznos, tartalmas, szórakoztató programokat szervezzenek. Javaslatként hangzott el, hogy a civil szervezetek használják ki legalább az a Megyei Tanács által meghirdetett pályázatok lehetőségeit, mellyel megkímélnék, vagy kiegészíthetnék a községi költségvetésből felajánlott összegeket. Molnár János községi tanácsos ismertette, hogy a falunapok keretében június 24-én délután Farkas Aladár a Tekerőpatak monográfia szerkesztője bemutatja és dedikálja könyvét.

A falugyűlés végeztével a helyi tanácsosok megköszönték a tájékoztatást a Hivatal részéről, valamint a falutársaknak az érdeklődést.

Közbirtokossági Közyűlés Tekerőpatakon

2010. május 20-án tartotta meg évi közgyűlését a Tekerőpatak Közbirtokosság. A megelőző heti falugyűlés után a közgyűlésen is közel 100-an vettek részt, a szomszédos Vasláb és Marosfő falvakból is többen megjelentek. A második alkalommal összehívott közgyűlés már határozatképes volt.

Molnár János

A közgyűlés napirendi pontjai között a vezetőtanács 2009-es évi beszámolója, a cenzorbizottság jelentése, a 2010-es évi költségvetési tervezet, valamint az új erdőgazda megválasztása szerepelt. A napirendi pontok ismertetése valamint az ülésvezető elnökség és a jegyzőkönyvvezető bizottság megválasztása után Bálint Ágoston közbirtokossági elnök felolvasta a Tekerőpa-

taki Közbirtokosság 2009-es évi beszámolóját. Részletesen ismertette a pénzalapok felhasználását, majd a 2010-es év költségvetési tervezetét tárta a jelenlévők elé. Beszélt az eltelt év megvalósításairól, eredményeiről, és ismertette azokat a nehézségeket, amellyel az év folyamán találkoztak. György Vincze, az ellenőrző bizottság elnöke ismertette a bizottság 2009-es évi jelentését. A 2009. évre a jövedelem összesen 322.226 lej. Kiadás összesen 302.549 lejre rúgott,

melyből a tagságnak kiosztottak 75.000 lejt, az erdészetnek ügykezelésre 139.395 lejt fizettek, a területi adó értéke pedig 29.256 lej, amit a tagság nevében fizettek ki. Fő tevékenységi területük az üzemterv alapján bélyegzett fák kitermelése és értékesítése volt. A tekerőpataki közbirtokosság jelenleg 1831,09 ha erdős területtel és 421,62 ha legelővel rendelkezik. A tekerőpataki közbirtokosságnak: 682 tagja van, melyből a tekerőpataki tagok száma 392, a vaslábi tagok száma 119, a marosfői tagok száma: 171. Az elnök ismertette, hogy a Gyergyó medencében a tekerőpataki erdős területek állománya a legfiatalabb: 1-2 évig: 152,8 ha, 21-40 évig: 800 ha, 41-60 évig: 431 ha, 61-80 évig: 297 ha, 81-100 évig: 209 ha, 100 éven felül: 38,2 ha.

Folytatás a 4. oldalon »

Folytatás a 3. oldalról »

Emiatt az üzemterv kevesebb faállomány kitermelését engedélyezi, mely lényegesen befolyásolja az évi jövedelmet. Az eladásra meghirdetett fiatal, gyenge faállományt alacsonyabb áron lehet értékesíteni. A fiatal erdőben nagyon sok volt a gyérítés. Legutoljára 10.000 db lábönálló, fiatal 10-15 cm átmérőjű fát hirdettünk meg eladásra, de a gazdasági válság miatt nagyon nehezen tudtunk értékesíteni. Az elnök beszélt a 2010-es évre bélyegzésre tervezett faállományról: fővágás: 1200 m³, amelyből 300 m³ felújító vágás, egészségügyi vágás: 800 m³, gyérítés 3900 m³, takarítás: 40 m³. A beszámoló után az ismertetett anyagok vitája következett. Több hozzászóló javasolta, hogy a magánerdésztől kérjék az adminisztrációs költségek csökkentését, a 2010-es évre tervezzék meg a

legelő területek feljavítását, használják ki a pályázati forrásokat, melyeken keresztül lehetőség van bizonyos tevékenységek támogatására, és jelentős pénzüsszegekhez lehet jutni. Továbbra is gondot okoz a pásztorfogadás (kevés a jelentkező) és a legeltetés megszervezése. Szó esett a Közbirtokosság székhelyének felújításáról, melyre pályázat útján az Önkormányzat a 313-as intézkedéssel közel 800.000 lej támogatást kapott. Kérték az erdészeket, hogy lépjenek fel erélyesebben a falopások megelőzéséért. A falunapok támogatására is döntés született. Az elnök tájékoztatta az érdekelteket, hogy a 247-es törvény alapján leadott kéréseket a polgármesteri hivatal rövid időn belül teljesíteni fogja, továbbá ígérte, hogy a legelők utáni területi támogatást azok feljavítására is használják. Az utolsó napirend keretében

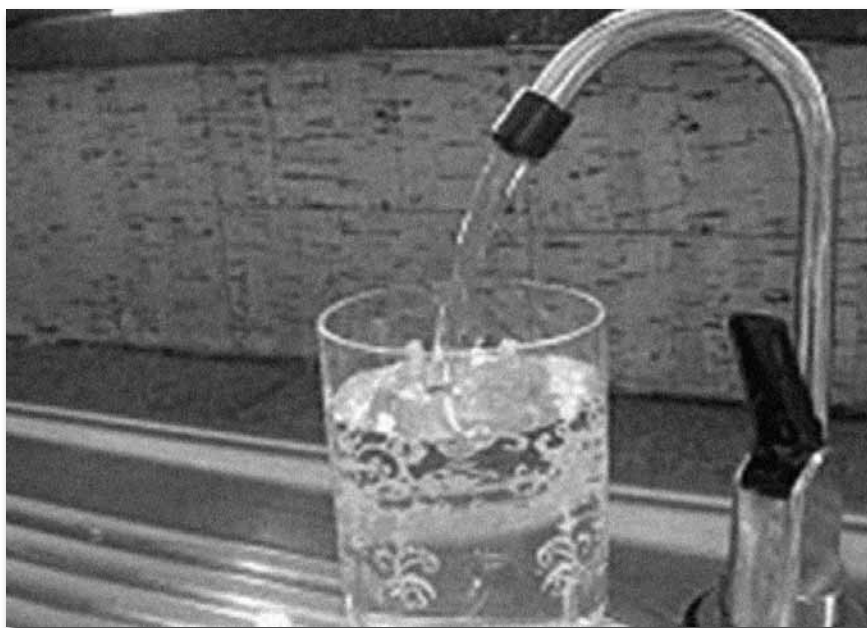
a tagság két erdőgazda-jelölt között kellett válasszon. György Vincze és Antal Adorján bemutatkozása után az utóbbi kapott többségi szavazatot. Befejezésül, az elnök a tagság előtt ígéretet tett arra, hogy a vezetőségi tagok valamint a cenzorbizottság tagjai mindent megtesznek annak érdekében, hogy a rájuk bízott óriási vagyont megfelelően kezeljék, eleget tegyenek az alapszabályban előírt feladatoknak. A közgyűlésnek egyetlen árnyoldala volt. A közbirtokosság újralakulása óta Suciú Mihai marosfői lakos tagja volt az ellenőrző bizottságnak. Az utolsó perceit is velünk együtt töltötte, a legutolsó közbirtokossági közgyűlésén és részt vett, megírta élete utolsó jegyzőkönyvét. A közgyűlés utáni rosszul lett, és távozott közülünk egy értékes ember, aki egész életét a közösségnek szentelte. Nyugodjon békében!

Folytatódnak a fejlesztések községünkben

Talán még sehol nem örvendtek annyira a hálózati víznek, mint Tekerőpatakon, Pérásban, hiszen az utca lakosainak nagyon nehezen elérhető volt az ivóvíz, több méter mélyre kellett leásni a kutakat is, többségük az erdei patakok vizét használta.

Czirják Kinga

Még tavaly megfogalmazódott az igény a vízvezetés iránt egy kisebb gyűlés keretén belül Pérásban, melyet több próbálkozás követett. Egy forrást is be szerettek volna fogni, mely közegészségügyi okokból és a kis kapacitása végett nem jöhetett

létre. Idén a Megyei Tanács támogatásával sikerült a lakosság számára elérhetővé tenni a vezetékes ivóvizet, megtörtént a közel 700 méteres hosz-

szúságú gerincvezeték lefektetése. Mindez hozzájárul a lakosság életminőségének javításához, és a környezeti fenntarthatóság erősítéséhez.

A tekerőpataki óvodások évzáró műsora

„Tudja meg mindenki, évzáró lesz nálunk, ahová mindenkit szeretettel várunk!” Ez a kedves kis plakát hívogatta az embereket az óvodások évzáró ünnepélyére.

Fodor Annamária

A műsort Benedek Csenge és Molnár Barbara nagycsoportos óvodások köszöntője nyitotta meg.

Első műsorszám a nagycsoportos és előkészítő csoportos óvodások Társasági tánc bemutatója volt. Öröm volt nézni az apró lábak lépéseit, amint megtöltötték a színpadot. Ezután a kiscsoportosok testmutogató mondókái és dalai következtek. Ezt követően a középcsoportosok Népi gyermekjátékokat adtak elő. A nagycsoportosok előadásában még láthatunk egy jelenetet „Mesebeli játszótársak” címmel, valamint villámtréfákat. A nagycsoportos lányok Hula-

hopp karikázása is elkápráztatta a közönséget. Befejező műsorszámként az iskola előkészítő csoportosok bemutatták a „Manócska iskolába megy” című jelenetet és a „Búcsúzunk az óvodától” című vers- és ének összeállítást. Megismerkedtünk azok-

kal a tanulókkal, akik ősszel megkezdik iskolai éveiket. Horváth Ildikó, Jakab Erzsébet és Baricz Rita óvónők munkáját dicséri a tartalmas előadás és a sok taps. A kis apróságok tehetségesek, ügyesek, lesz utánpótlás az iskolában. Várjuk őket sok szeretettel!

Évzáró ünnepély a tekerőpataki iskolában

„Gaudeamus igitur, iuvenes dum sumus...” énekelték a VIII. osztályos diákok 2010. június 10-én, a tanévzáró ünnepélyen. E búcsúdal első sorának jelentése: „Rajta, ifjak, útra fel! Innen el kell válnunk.”

Fodor Annamária

A Ballagás és az ima után a VII. osztályos tanulók elbúcsúztatták a VIII.

osztályosokat. Kihangsúlyozták, hogy „a sikerhez tudás kell, a tudáshoz pedig szorgalom kell.” Majd elhangzott Csongrádi Kata „Szeress

úgy, mint a Nap” című verse Borka Dalma VII. osztályos tanuló tolmácsolásában. Ezután elénekelték a „Kell még egy szó” kezdetű éneket.

A VIII. osztályosok búcsúzója Kovács Beáta búcsúszövegével kezdődött, majd a „Húsz év múlva” kezdetű dal hangzott el.

Folytatás a 6. oldalon »

Folytatás az 5. oldalról »

Ezután Birton Mónika elszavalta Ady Endre „Üzenet egykori iskolámba” című versét. Befejezésként Máté Péter „Egyszer véget ér” kezdetű dalát énekeltek el gitárkísérettel Kolumbán Csilla hitoktató vezetésével a furulyások előadtak három éneket: „Ballag már a vén diák”, „Gaudeamus igitur”, „Ki tudja merre, merre visz a végzet”. Kolumbán Csaba igazgató úr beszéde következett, aki elmondta, hogy „tegnap kezdtük a 2009/2010-es tanévet, és ma bezárjuk a tanévet.”

Kiemelte, hogy a szülőkkel közösen kell védeni és óvni a gyermekeket a rossz hatásoktól. Minden diáknak tartalmas pihenést, sok játékot, táborozást és olvasást kívánt. Ezt követően a György Béla-díjak átadása következett. Jelen volt a felesége és a fia is. Három tanuló kaphatott egyenként 1000 lejes ösztöndíjat.

A tanulmányi ösztöndíjat Kovács Beáta kapta. A tanulmányi és sport ösztöndíjat Gyulai Albert valamint a tanulmányi és szociális ösztöndíjat Zöld Kinga kapta. Egyed József polgármester úr is köszöntötte a jelenlevőket. Megjegyezte, hogy ezen a napon

a gyermekek a fénypont. A VIII. osztályosoknak azt üzentte, hogy a nagy meleg ellenére is kell bírni a székelyruhát. Ők 2-3 lépéssel többet kell tegyenek, mint más, de a székelyruha erőt ad.

Továbbá a szülők, és tanárok együttműködésére hívta fel a figyelmet. Csedő István és Fejér Lajos plébános urak megajándékozták a VIII-os tanulókat „A boldog házasság felé” című könyvvel. Majd a várva-várt díj-

kiosztás következett. Minden tanító és osztályfőnök értékelte a tanulók munkáját, és kiosztotta a jutalomkönyveket, valamint az okleveleket. Végezetül mindenki felköszönthette a ballagó nyolcadikosokat, majd elbúcsúzza tanítójától indulhatott otthonába. Mindenkinek jó pihenést, meleg nyarat, kellemes üdülést és kikapcsolódást kívánunk, hogy majd ősszel megújult erővel kezdhesük a következő tanévet!

Gyermeknap a tekerőpataki iskolában

Az idén Tekerőpatakon június elseje május 27-ére esett. Ezen a napon ünnepelték ugyanis a pedagógus közösség szervezésében az óvodás és iskolás gyerekek a gyermeknapot.

György Emília

Ünnep volt ez a javából tanulás és lecke nélkül. Feladat azonban volt bőven, igaz a pityókahámozásban és a gyümölcsök felaprításában inkább a lányok vállaltak szerepet. Az erősebbik nem képviselői fiús próbákon bizonyíthatták rátermettségüket, mint például a dekázás (Birtton Szabolcs nem véletlenül iskolánk – és nem csak – legjobb csatára) és a szkander, ahol Sára Zoltán nem akadt igazi ellenfélre.

A lassúsági bicikliversenyen már fiúk-lányok nagyjából egyenlő esélyekkel indulhattak, igaz külön díjazták őket.

A palacsintaevés győztese a szercsének is köszönhetette az okleve-

let, amiben minden versenyszám első helyezette részesült. A fodrászverseny az egyetlen igazán női próbatétel volt. Minden osztályból, a másodiktól a nyolcadikig csapatok neveztek be, akik nagy-nagy lelkesedéssel álltak neki a feladatnak, hogy elnyerjék a legjobb frizura díját. Erre a címre sajnos csak egy csapat bizonyulhat érdemesnek, de volt legalkalomhoz illőbb-, legtechnikásabb-, legtermészetesebb-, sőt legeszközigenyesebb frizura is. A nap Gyulai Albert bicik-

lis bemutatója után kötélhúzással zárult, ahol ismét bebizonyosodott, hogy nem csak az erő számít. A nyolcadik osztályos lányok és a tanárnők közötti megmérettetésben is hamar kiderült a tapasztalat és az erő fölénye. A versenyszámok előtt és alatt a pityókakórányt és a gyümölcslátat az óvodásokkal együtt fogyaszthatta el az ünneplő sereg, kiegészítve a Fórika Géza szülő által adományozott hússítóval és ropival. Figyelmességét ezúton is köszönjük szépen.

Felújították a libáni iskola épületét

Czirják Kinga

Mivel Libánban az iskola épülete az egyedüli közintézmény, a gyergyóújfalvi polgármesteri hivatal úgy döntött, hogy ez az épület az önkormányzat számára megfelelő helyet biztosítana egy helyi iroda működtetésére. Sajnos, nincs elég

gyerek, így az iskola intézménye Libánban megszűnik, de az önkormányzat szeretne volna ezt az épületet rehabilitálni és működtetni, így az adószedés, a választások helyben történésének, továbbá havi rendszerességgel a doktornő és a polgármester is ügyfélfogadási napot tartana, valamint postai szolgáltatásokat is nyújtaná-

nak (nyugdíj és szociális segély kiosztása). A felújítás összeruházási értéke 30 ezer új lej, melyből sikerült a tetőszerkezet teljes feljavítása, a falak külső- belső rehabilitációja, új lépcső és lépcsővédő kialakítása, valamint egy 77 méteres kerítés és kapu felállítása. A munkálatokat a helyi vállalkozó, a Styron Construct Kft. végezte.

Gyermeknap Udvarhelyen és a természetben

A gyermeknap története egészen 1920-ig nyúlik vissza. Elsőként Törökországban ünnepelték a Gyereknapot, majd miután az ENSZ megteremtette az Egyetemes Gyermeknap intézményét, már egyre több ország csatlakozott a gyerekek ünnepléséhez. Ezen a napon minden a gyerekekről és a játékról szól.

Czirják Kinga

A gyergyóújfalvi központi óvoda napközis gyermekei az udvarhelyi *Köhök Park* játszóházban tombolhattak kedvük szerint Gyereknapi alkalmából. A színes golyótengerben hempergőzni, lubickolni élmény volt a gyerekek számára. A nagyobbak kocsiztak, a kisebbek a mászólépcsőt és a puha szivacs- csúszdát részesítették

előnyben, mindenki kifulladásig ugrálhatott, tombolhatott, akadt játék mindenki számára. Már csak a sok színes labda, szivacs látványa felpörgette a gyerekeket. A vidámság itt nem ért véget, a gyerekek a Dzsungel parkban ebédeltek, majd boldogan, kifáradva érkeztek haza. Az óvoda csoportja mindeközben a természetet választotta, ahol megfigyelték a gyógynövénye-

ket, labdázta, játszottak, szaladgáltak az erdőben. Minden gyereknek, úgy gondolom, igazi felejthetetlen gyereknapi élményben volt része, hiszen akár a nyüzsgő városi forgatagot választjuk, akár egy csendes kirándulást, a lényeg, hogy ezen a napon figyeljünk a legdrágább kincsünkre, a gyerekeinkre. Legyünk türelemmel irántuk, és hallgassuk meg őket, hiszen minden nap

Tanév végi rendezvények a gyergyóújfalvi iskolában

A tanév végén egymást követték az események a gyergyóújfalvi Elekes Vencel Általános Iskolában. A tavaszi népdalverseny követően a kirándulásoké volt a főszerep.

Gál Katalin

A marosfalvi iskola tanulói pedagógusaikkal együtt tanév végi kirándulással gazdagították az utolsó heteket. A parajdi sóbányára, a korondi fazekasra bizonyára még sokáig fognak emlékez-

ni. A marosfalvi és kilyénfalvi ovisoknak is kellemes meglepetésben volt részük: meglátogatták a székelyudvarhelyi játszóházat, ahol egy felejthetetlen délelőttöt töltöttek el. A tanévzáróra csütörtökön, június 10-én került sor. Az ünnepély a VIII. osztályok ballagá-

sával kezdődött. Ebben a tanévben 33 tanuló fejezte be általános iskolai tanulmányait intézményünkben. Búcsúzójukban visszaemlékeztek az iskolában töltött időszakra, bocsánatot kértek pedagógusaiktól, hogy nem mindig a tanulás volt a legfontosabb számukra, és ígéretet tettek, hogy nem felejtik el intézményünket, barátainkat, oktatóikat. A ballagók részéről Szabó Hortenzia és Lázár Tímea búcsúzott. A VII. osztály útravalóját Kovács Katalin tolmácsolta. Az ünnepség Melles Géza igazgató és Egyed József polgármester beszédével folytatódott. Tankó Géza plébános lelki útravalóval látta el és közös imára hívta az egybegyűlteket. Ezt követően sor került a kiváló tanulmányi eredményeket elért tanulók osz-

tályonkénti díjazására. Megható volt látni a ragyogó szemecskéket, mosolyra húzódó ajkakat, amint átvették a megérdemelt oklevelet és ajándékönyvet. Ugyan a tanévzáróra már csütörtökön, június 10-én sor került, pénteken még nagy sürgés-forgás volt az iskolában. Iskolánapot ünnepelt az intézmény apraja-nagyja. Kiállítás megnyitóval rajtolt az idei iskolanap: Molnár Henrietta és Czírják Helga Krisztina VI. osztályos tanulók rajzkiállítását tekinthették meg az érdeklődők, amelyet Balázs József rajztanár szervezett. Amíg az I-IV. osztályosok aszfaltrajzot készítettek, addig az V-VIII. üstjeiben már javában rotyogtak a finomabbnál-finomabb ételek. Volt ott paszulyleves, spagetti, „pityókástokány”, szalmakrumpli, „pityókafasírt”, rakott krumpli sőt, sütemény is. A főzéssel párhuzamosan zajlottak a sportvetélkedők. Itt szkan-derben, lassúsági bicikliversenyben, futóversenyben, dekázásban próbálhatták ki magukat a gyerekek. Végezetül egy tanár-diák focimeccsre is sor került. Lehet tippelni, hogy kik nyer-

tek... Vasárnap, június 13-án került sor az I-IV. osztályosok tanév végi szereplésére a helyi kultúrházban. Színes előadásnak lehettünk tanúi: színdarabok, társasági és modern táncok, lakodalmos jelenet, divatbemutató követték egymást a színpadon. Bepillanthattunk a jövőbe a csodasapka segítségével, megtudhattuk, hogyan lesz a nyúlból veszélyes vadállat, füllentőket hallhattunk és láthattunk. Az előadás végén

igazi meglepetésre került sor: a IV. osztály elbúcsúzott tanító nénijétől, aki meghatódva hallgatta tanítványait. Másnap búcsúkirándulásra került sor, meglátogatták a Sűgő-barlangot Bálint Melinda tanító néni vezetésével. A tartalmas tanév végeztével eljött a mindenki által megérdemelt vakáció. Remélem, minden gyereknek és pedagógusnak kellemes és kikapcsolódásban gazdag nyara lesz!

Tavaszi népdalverseny 2010. Gyergyóújfalu

Csiki Enikő, zenetanár

2010. május 26-án a gyergyóújfalvi kultúrotthonban az Elekes Vencel Általános Iskola szervezésében, Csiki Enikő zenetanár szakirányítása mellett második alkalommal került

megrendezésre az V-VIII. osztályos tanulók népdalversenye. A rendezvényt Melles Géza iskolaigazgató úr beszéde és Csiki Enikő zenetanár lelkesítő szavai nyitották meg. A résztvevő 20 versenyző két csoportba osztva V-VI. és VII-VIII. osztályosok

két-két népdalt előadva mérettettek meg, nehéz feladat elé állítva a zsűri tagjait: Gál Katalin logopédust, Csata Jolán óvónőt valamint Ambrus Tibor kántor urat. A vetélkedő közjátékaként Oláh Dániel V. osztályos és Elekes Henrietta VI. osztályos tanulók népdalokat adtak elő citerán.

A kétórás vetélkedő végén a következő eredmény született:

V-VI. osztályosok:

I. hely Egyed Anita V. B, Ferenczi Lilla V.A; II. hely Oláh Dániel V. A; III. hely Dénes Andrea V. A, Dávid Hortenzia V.A. Dicséretben részesült Benedek Ingrid Fernanda, V. A osztályos tanuló.

VII-VIII. osztályosok

I. hely Lázár Tímea VIII. B, továbbá Kovács Renáta és Oláh Ágota VII. osztályos tanulók kaptak díjat.

Az iskola vezetőségének köszönhetően a díjazottak értékes könyvjutalomban, valamint minden versenyző edességben részesült.

Gyereknap TeleHáz módra

Június hónap mindannyiunk életében asszociálható a gyereknap bájos, örömteli ünnepével. Lehetünk egész kicsik vagy egész nagyok, a gyereknap mindenkinek egyet jelent. Nem ismerek embert, kit a gyereknap varázsa ne érintene meg. Nem lehet csak úgy elmenni mellette és figyelmen kívül hagyni.

Lukács Emőke

Ha kicsik vagyunk azért olyan fontos, ha nagyok, akkor más értékek bír, de még mindig igen sokat számít...ha már túl nagyok vagyunk...akkor bizony már csak a halványodó emlékek simogatják lelkünk...de akkor is számít.. és számíttania is kell, ugyanis gyerekek lenni a legjobb dolog, a legszebb és a legértékesebb. Nem helyettesítheti a gyerek szemléletet és életfelfogást sem ház sem vagyon sem titulus. Fel-

nőttben felbukkanó gyerek, a legszebb és legőszintébb dolog mi történhet velünk.... és milyen szívdobogató érzés, mikor egy percre is, de megfeledkezve magunkról, mindennapi terheinkről, gyerekek vagyunk, gyerekként kacagunk, gyerekként örvendünk a pillantnak. Egy szó mint száz.. GYEREKNEK LENNI NAGYON JÓÓ.

Ezért fontos, hogy minden évben figyelmet fordítsunk e napra, és gyerekeknek felnőttek egyaránt megbizonyítsuk, hogy milyen jó is, ha megen-

gedjük magunknak , ha csak néha is, hogy igazi gyerekek legyünk.

Mivel már 2009-ben is a TeleHáz szervezte a helyi gyereknapot, nagyobb lendülettel, magabiztosabban és tapasztaltabban vágtunk neki az idei gyereknap szervezésének.

Célunk nem volt más, mint a faluban és akár környékén élő gyerekek és fiatalok napjának méltó ünneplése, hogy érezzék, miért is jó egész évben jónak lenni. Reméljük, hogy az idén is sikerült e célunk beteljesítése, habár a kezdet nehezebb volt, mint gondoltuk. Hol az idő jelentett akadályt, hol külső tényezők zavarták tevékenységünk, de a végén mégiscsak sikerrel zártuk az újfalvi gyereknapokat.

Kicsik és nagyok nagy előszeretettel vágtak neki izgalmasabbnál izgalmasabb programjainknak, hol nem csak erejük, de ügyességük és székely észjárásuk is próbára tehetők. Legnagyobb sikernek a magas sarkú cipőben futás meg a szivacsbirkózás bizonyult. A jelentkezés olyan nagy volt, hogy nem bírtuk a névsort feljegyezni. Nagyon nagy volt a móka...és a szurkolás is dicséretre méltó volt. Jó hangulat uralta az egész programot. Boldog volt gye-

rek, szülő, szervező, önkéntes, nézelődő.. egyszóval mindenki. És ez így is kellett legyen. Nekünk az volt a célunk, hogy a résztvevők felhőtlen boldogságban részesüljenek, és értéként tekintsenek az együtt eltöltött időre, hogy számítson az együttműködés, a közös megméret-

tetés és a verejtékkal kiharcolt, megérdemelt győzelem. A legnagyobb örömet számomra az jelentette, mikor láttam, hogy nem csak a gyerekek élték bele maguk az aktuális programba, hanem a szülők is lelkük mélyén versenyeztek, hangosan szurkoltak, és ha kellett, ugrálva tapsolták

gyerekek győzelmét. Köszönjük minden egyes támogatóknak az önzetlen segítséget, a TeleHáz önkénteseinek a fáradságos munkát.

És figyelem, gyerekek, jövőben a gyereknapi egy óriási meglepetést tartogat számotokra. Aki nem hiszi, jöjjön el....mi ott leszünk.

Összefogni és alkotni kultúránkért, közösségeinkért

Újabb és újabb szerepekben a nemzetközileg elismert komolyzenész-magánénekes testvérpár

Egy kicsinyke székely falucskában születtek: Kilyénfalván. Muzsikus nagyapjuk, kántor édesapjuk talán eleve elrendelte számukra a zenei pályát, de hogy ezt Európa és a világkerekség legnagyobb színpadain érik el, bizonyára a szülők, s valaha maguk a fiúk sem gondolták.

Varga Gabriella

A György fivérek művészi tevékenységét ma nemcsak szűkebb szülőföldjükön ismerik el, hanem szerte az országban, s úgyszintén külföldön is. Évtizedekig tartó tanulás, képzés, megannyi diploma megszerzése közben és után ma keresett magánénekesek, nagybőgősök, korrepetitorok, karmesterek, a jelentős koncerttermekben és operaszínpadokon viszont mindketten máskor és máshol tűnnek fel. Nekünk mégis sikerült abban a valóban kivételes, ritka kiváltságban részesülnünk, hogy ez év május 6-án, Kolozsváron közös fellépésüknek lehettünk tanúi. A két ifjú története bizonyosság arra nézve: egy kicsinyke falucskából a nemzetközi sikerig való eljutáshoz nem elég csupán a tehetség: akarat, szorgalom, elszántság is kell hozzá. A György Róbert és György Leven-

te művészekkel folytatott beszélgetésből éppen ez a lelkület, beállítottság és gondolkodásmód rajzolódik ki.

– **Önök édestestvérek, rendkívül fiatalok, ehhez képest tanulmányaikkal, fellépéseikkel a fél világot bejárva komoly ismertségre és elismertségre tettek szert. Kivételes, hogy egy testvérpár mindkét tagja már ilyen fiatalon ilyen roppant gazdag szakmai életrajzot tudjon felmutatni. A komolyzenére való fogékony-ság, tehetség ilyen mértékű rendkívüliségében van-e része valamilyenfajta családi örökségnek?**

György Róbert: Amikor családi örökségről beszélünk, gyakran pénzösszeg, ingatlan vagy autó jut eszünkbe, ezeket tartjuk értékesnek. Édesapánktól és nagyapánktól mi sokkal nagyobb kincset örököltünk és kaptunk: a zenei tehetséget és azt a lehetőséget, hogy Erdély

legszínvonalasabb zeneiskolájában tanulhattunk. Nagyapánk, György János földműves parasztember volt, aki huszonnyolc éves korában egy kölcsönkapott hegedűn megtanult egy nótát. A hegedű hangja annyira elvarázsolta, hogy soha többé nem tudta abbahagyni a hegedülést. Továbbképezte magát, muzsikus társaitól elleste a „fogásokat”, és harminckét éven keresztül (1933-tól 1965-ig) ő volt a helyi zenekar primása. Irányította a falu zenei életét, megyei fesztiválokon is többször részt vett a helyi néptánc-csoporttal. Szenvedélyes muzsikus volt. Több mint 900 dalból dalosfüzeteket állított össze. Mivel a kottát nem ismerte, a szövegek mellett a dallam első hangjait un. „cigánykottával” jelezte (pl. A3 D4 E1 G2. A betűk a húrokat jelentették, a számok az ujjak lerakását első fekvésben). Élete végéig sajnálta, hogy kulákgyereként nem tanulhatott tovább, s csak hat osztállyal maradt. Nagyon sokat emlegette az ő egykori kedves elemi iskolás padtársát, Jakab Antal későbbi erdélyi püspököt, hogy ő „milyen jól tette, hogy továbbtanult”.

Folytatás a 12. oldalon »

Folytatás az 11. oldalról »

György Levente: Az '50-es években egy pár lovat is eladott azért, hogy egy jó hangú hegedűt vehessen. Megvásárolt egy állítólagos Giovanni Paolo Maggini (1580–1630) bresciai hegedűkészítő mester által 1615-ben készített hegedűt, amiről később kiderült, hogy egy Németországban készített utánzat. De számára nem ez volt a lényeg, hiszen a híres hegedűkészítő nevét is alig ismerte, ő csak azt tudta, hogy van egy értékes hegedűje, amely kiválóan szól. Élete végéig (86) egyénileg is naponta legalább egy órát gyakorolt rajta, esténként a hálószobánkban is. Éveken keresztül a családtagok zenéjének a hallgatása volt az esti programom, míg nyolcévesen a kolozsvári zeneiskolába kerültem. Tízévesen már kísértem nagyapámat harmóniumon, később zongorán.

Gy. R.: Édesapánk már öt éves korában hegedülni tanult, de a szegénység miatt nagyapánknak nem állt módjában Vilmos fia taníttatása. A '60-as években csodálatos bariton hangjával több népdalversenyt és fesztivált megnyert. Az országos versenyt nem vállalta, mert oda román dalokat is kértek, s erre ő nem érezte magát elég felkészültnek. Asztalosmestersége mellett harmonikán és cimbalmon is megtanult játszani. A fordulópontot életében az 1972-es év hozta el: a falu Rómában újonnan szentelt szülőtte, dr. Jakab Antal püspök Kilyénfalvára látogatott, és ünnepi szentmisét mutatott be. A templom zsúfolásig megtelt, s édesapánknak csak a főoltár mögött jutott állóhely, ahonnan semmit nem látott egész szertartás alatt. Ekkor döntötte el, hogy az ő helye a templomban ezután biztosítva lesz. Jelentkezett a plébánosnál orgonát, majd a gyergyószentmiklósi kántornál (a csángó származású Frincu Tamás Györgynél, aki korábban a jászvásári kántoriskola igazgatója volt) összhangzattant és orgonát tanulni. Kántori tevékenységét 1973-tól Kilyénfalván, 1976-tól '98-ig Tekerőpatakon, majd újra szülőfalujában folytatta és folytatja ma is.

– Önök mikor fedezték fel önmagukban a zenei irányultságot, és mikor, hogyan kezdték meg annak kibontakoztatását?

Gy. R.: Amikor édesapám a harmóniumon gyakorolt, alig vártam, hogy abbahagyja, és a helyére ülhessek, nehogy elfejtsem a frissen elletett akkordokat. A gyerekdalokat az óvodában, a népdalokat a családban tanultuk meg. Minden óvodai és iskolai ünnepélyen énekeltünk. Kilencéves koromban kaptam karácsonyra egy hegedűt. Az ünnepek elteltével édesapám rögtön elvitt Bartalis Ferenc hegedűtanárhoz, akinél egy évig tanultam hegedülni. Negyedik osztályos voltam, amikor édesapánk kettőnkre bízta a kántorizálást: én orgonáltam, öcsém pedig énekelt. Amikor a szüleink beíratnak a tőlük 220 km távolságot jelentő kolozsvári zeneiskolába, tízéves voltam, az öcsém pedig nyolc. Sikeres felvételi után mindkettőnk felvettek nagybőgő szakra (a hegedűvel elkéstünk, korábban kellett volna kezdenünk a vele való foglalkozást). A komolyzenével 1985 őszén találkoztunk, amikor diákokként koncertjegyet kaptunk a helyi Filharmónia előadására. Verdi Requiemje annyira megragadott minket, hogy az öcsémmel eldöntöttük: ezután minden koncertre elmegyünk. Így is történt: az érettségig alig volt hangverseny a Filharmóniában, amiről hiányoztunk volna.

Gy. L.: Édesapám hangjára, hangszínére nagyon érzékenyen reagáltam, szépsége felkavart. Ma is, miután az énekesirodalom rögzített hangjainak nagy részét már megismertem, ugyanúgy megbabonáz. Ezt a hangszínt örököltük mi is. Svájci énektanárnőm éppen ezzel érvelt a felvételi zsűrije előtt, amikor 2003-ban felvett Bernbe a koncerténekesi osztályába.

A kolozsvári tanulmányokat további főiskolák követték Svájcban: Bernben, Bielben és Zürichben. Hét diplomát szereztem különböző szakokon.

Számomra a tanulás nagyszerű

találkozást jelentett a világ más tájain élő művészekkel. Érdeklődéssel ismerkedem más kultúrkörből származó muzsikusokkal, tapasztalok meg más stílusokat, nyelveket, kultúrákat. A német nyelvterületeken működő Schlaraffia művészklubnak öt éve vagyok a tagja. Mottójuk – „In arte voluptas”, vagyis „A művészetben az öröm a szórakozás” – az én mottóm is lehetne.

– A Hargita megyei, Gyergyószentmiklós melletti, az önök szülőfalujával közvetlenül szomszédos Tekerőpatak településnek 1990-től van egyházi kórusa, amelynek működése – ahogyan a kórus tagjai fogalmaznak – az önök „zeneakadémiai tudása segítségével indult el”. Levente ma is karmestere a Zürichi Magyar Ökumenikus Golarits (ZMÖG) Kórusnak. Fontos-e, és ha igen, miért, a helyi kórusok megalakulása, működése?

Gy. R.: Amikor már úgy éreztem, hogy a hangmutáción túl vagyok, 1990 karácsonya előtt azzal a merész ötlettel álltam édesapám elé, hogy szervezzük újjá a templom kórusát. Hittük, hogy helyi viszonylatban is lehet nagyon jó énekkart faragni. Pár év elteltével a tekerőpataki kórus példaképe lett a környék kórusainak. A vezénylést mindig testvériesen elosztottuk: amikor két darabot adtunk elő, egyiket én, a másikat öcsém vezényelte. Az együtténeklés csodálatos dolog, megéri a fáradságot.

Gy. L.: Az emberi hangokon keresztül létrehozni a harmóniát, a békét, komfortot teremteni a léleknek, ami megtisztuláshoz, katarzishoz vezet, nagyon szép feladat. Az amatőr kórusoknál legtöbbször erősebb a lelkesedés, mint a profiknál; a profik gyakran egymást zavarják különböző kiképzésük miatt, és egoizmusuk nem a békét és a harmóniát szolgálja, hanem éppen ellenkező hatást vált ki.

Nagyon szívesen tettem eleget 2003-ban Vizauer Ferenc atya megbízásának, amikor felkért a Zürichi Magyar Ökumenikus Golarits Kórus

irányítására. Én a lelkemmel hallgatom az énekkart, mert az összefogás, a találkozás örömét éneklük, nem a hangjuk tisztaságát kritizálom. Nemrég vendégünk volt egy hölgy Magyarországról, és a próba után megjegyezte: „Irigylem magukat, hogy ilyen harmóniában vannak!” Ezt örömmel hallok!

– Önök messzire kerültek szülőfalujuktól – Róbert Kolozsváron, Levente Svájcban él –, de szemmel láthatóan a világtájtól ellenére sem szakadtak el szűkebb szülőföldjüktől. Róbert például jelen volt 2010. március 13-án a Jakab Antal-emlékév kilyénfalvi záróünnepségein: az Erdélyi Mária Rádió által élő egyenes adásban közvetített ünnepi szentmisén (Geréd István orgonistával együtt), valamint az azt követő téraünnepségen is megörvendezettte énekével az ünneplő közösséget, Szilágyi Ferenc, az operaénekes című könyvének második bemutatóját pedig (a Kolozsvári Magyar Opera előcsarnoka után) a kilyénfalvi kultúrotthonban tartotta. Ma, a modern népvándorlás korában, a globalizálódó világban és egységesülő Európában milyen jelentősége van a szülőföldhöz való pozitív viszonyulásnak?

Gy. R.: Bárhová megyünk a világban, haza kell jönnünk. Haza, vagyis oda, ahol otthon érezzük magunkat. Ahová vonzódunk. Mert valami mindig vonz: család, szülő, gyermekkori emlék, táj... Alig van ország Európában, ahol ne jártam volna, de mindig hazakíváncsoztam. A Jakab Antal-emlékév záróünnepségének másnapján Belgrádban kellett lennem a Filharmónia zenekarával, mégis örömmel vállaltam a kilyénfalvi fellépést. Nemcsak azért, mert édesanyám és a püspök között távolabbi rokoni kapcsolat van, s mert nagyapám mindig Jakab Antal példájával biztatott a tanulásra, hanem azért is, hogy falusfeleim életébe valami szépet, pozitívát vigyek, ami kicsit kiemeli őket a hétköznapi munka fáradalmaiból.

Azon, hogy Szilágyi Ferenc, az operaénekes című könyvem bemutatásam-e a szülőfalumban, már többet töprengtem, hiszen nem mindenki kedveli az operát, ám mivel itt nem szakkönyvről, hanem életinterjúról van szó, arra jutottam, hogy bemutatom. Nem csalódtam: a könyvbemutatóra és a könyvre nagyon sokan voltak kíváncsiak.

A szülőföldhöz való viszonyulást mindenki másképp éli meg. Bárhová kerül az ember, olyat próbál alkotni, amilyen a szülői háza, olyan közösséget keres a maga számára, ami hasonlít az otthonira, egyszerűen: a városban is kialakítja a „falut”. Ha ez sikerül, jobban érzi magát. Ha nem sikerül, a szülőföld iránti vágyakozás egyre nagyobb lesz. Viszont a szülőföldszeretetet nagyban befolyásolja az is, hogy az otthon maradtak mennyire engedik meg az eltávozottnak, hogy szeretni tudják azt.

Gy. L.: Éneklés közben érzem, hogy a hangomban a szülőföldem varázsa elevenedik meg, az ősök energiáját, lelkületét és lendületét kapom meg. Ezért is ragaszkodom ahhoz, hogy hazajárjak. Szükségem van a Székelyföldre, a falumra, a rokonságra, a nagy családra. Szükségem van a székely falusi ember közvetlenségére, minden mesterkéltségtől mentes, „ami a szívén, az a

száján” jellemére. Náluk nincsenek klisék, bölcs hallgatások, sokatmondó tekintetek. A szimpátiát vagy antipátiát rögtön az ember tudomására hozzák!

Amikor legutóbb hazajártam, azt tapasztaltam, hogy nagy fejlődésen megy át Székelyföld. Szeretném, ha mindeközben megtartaná nyelvjárását, ízes beszédét, amelynek zeneiségébe Kodály első hallásra beleszeretett, annyira, hogy a székelyudvarhelyi Palló Imre énekest komaságra kérte fel, sőt a Hány János címszerepét is vele énekelte el!

– Könyvével Róbert egy új oldaláról mutatkozott be. Ezt is szívügyének tartja, hogy kiemelkedő mestereinek, kollégáinak nagyságát a világ tudomására hozza? Szilágyi Ferenc miben emelkedik ki az opera színpadán?

Gy. R.: Feltétlenül szükség van arra, hogy a fiatal generáció megismerje nagy öregjeinket. Művei által egy író, költő vagy zeneszerző fennmarad, de az előadóművészeket, s főleg a régiakat, akikkel alig készült hangfelvétel, egy idő után elfelejtik.

2002-től szükségét éreztem annak, hogy énektanulmányaimat olyan tanárnál folytassam, aki aktívan jelen volt a színpadon, így kerültem a meszterhez.

Folytatás a 14. oldalon »

Folytatás a 13. oldalról »

Találkozásaink mindig három részből álltak: először a hangképző gyakorlatokat végeztük el, utána a soron következő műveket gyakoroltuk, végül pedig hosszasan elbeszélgettünk a múlttól. 2005-től elkezdtem ezeket a beszélgetéseket rögzíteni és lejegyezni. A másik szempont, ami a könyv megírására ösztönzött, Szilágyi Ferenc hangja volt. Sokan foglalkoztak és foglalkoznak a kérdéssel, de

még senkinek nem sikerült magyarázatot adnia arra, hogy mitől szép és erős egy hang, mitől éppen az a hangszíne az adott énekesnek, csinált-e a hang vagy veleszületett.

Nagyon sok tenort meghallgattam hangfelvételen, köztük világsztárokat, de olyan sajátosan ércesen áradó, intenzív hangszínt, mint a Szilágyi Ferencé, nem találtam. Hangfenomén volt, egyedi hang az operaénekesek között. Énektechnikája pedig nem-

csak engem nyűgözött le: fiatalos hangjával még 80 évesen is énekelt a Kolozsvári Magyar Opera közönségének.

Természetesen nem lehet összehasonlítani időskori hangját a fénykorabeliével, de azt, hogy valaki ennyi időskorában színpadra mer lépni, nem is akármilyen teljesítménnyel, a világsztár Nicolai Geddával tudom összehasonlítani.

Folytatás a következő számban

Életmentő készüléket adományoztak Újfalui Önkéntes Tűzoltó alakulatának

Bőkezű vendég járt a napokban Gyergyóújfaluban, aki értékes és nagyon hasznos adományokkal érkezett. A Magyarországról érkező Kovács Jenő úr két olyan légzőkészüléket és hozzátartozó kellékeket adományozott az Újfalui Önkéntes Tűzoltó alakulatnak, melyek segítségével biztonságosabban mozoghatnak tűzoltás közben.

Czirják Kinga

Mint ismeretes, a tűzoltók munkájuk során gyakran találkoznak nem csak toxikus, ártalmas égéstermékkel, hanem egyéb, más veszélyes (gáz, folyékony, szilárd halmazállapotú) anyagokkal is, melyek önmagukban – tehát égés nélkül – pusztán a belézésük által, vagy a bőrön át felszívódva súlyos egészségkárosodást okozhatnak. Ezekről az ártalmaktól hivatott megvédeni ez a sűrített levegős légzőkészülék azokat a tűzoltókat,

akik munkavégzésük során ilyen közegbe kerülnek. Ez a svéd gyártmányú AGA SPIROMATIC 316 típusú sűrített levegős légzőkészülék egyik részét egy műanyag hordozókeretre rögzített 6 liter űrtartalmú acélpalack képezi, melybe 300 bar maximális készenléti nyomáson tárolják a levegőt. Mint megtudtam, akár 20-30 percig is tiszta levegőt szívhat viselője bevetés során, és a készülék hangos riasztójelezt ad le, ha fogytán a levegő. A gyakorlatozás után a tűzoltószerződésben került sor az átadásra, ahol

Kovács Jenő megmutatta a tűzoltóknak, hogyan is működik a készülék, természetesen bárki ki is próbálhatta, még én is. A tűzoltóalakulat elöljárói meleg szavakkal köszönték meg az ajándékot, mely mint mondták, „felbecsülhetetlen értékű” számukra, és felajánlották Kovács Jenő úrnak a tiszteletbeli tűzoltó-tagságot hálájuk jeléül. Kovács Jenő megígérte, hogy mivel gyakran jár községünkben, szívesen segít a készülékek karbantartásában, és a működésével kapcsolatos kérdések tisztázásában.

Fesztiváltól fesztiválra – tánclépésben

Deák László

Lassan közelednek a falunapok és mi szorgalmasan, minden egyes nap gyakorolunk, kicsik és nagyok, hogy bemutathassuk a nagyerdemű közönségnek, hogy mit is tanultunk ez elmúlt hónapokban. A búcsú keretén belül a gyerekcsoport „Felcsíki változtatást” ad majd elő, az ifjúsági csoport a „Gyergyai ceppelt”, míg mi felnőttek „Felcsíki táncok”-at mutatunk majd be Önöknek.

Nemrég sikerült megalapítani és bejegyeztetni a *Katorzsa Kulturális Egyesületet*, melynek keretén belül tevékenykedik a *Katorzsa Néptánc Együttes* is. Amint megalakult ez az Egyesület, rövidesen felkérést kaptunk a *Gyergyóremetei Ifjúsági Néptánc*

találkozóra, melynek eleget is tettünk április 11-én a felnőtt csoport részvételével. A „Gyergyai ceppelt”-el készültünk.

Aztán nagyon megörültünk, amikor meghívást kaptunk a május 30-án megrendezett *Szentegyházi Nárcisz-fesztiválra*. Ezt a fesztivált már 1976-tól minden év májusában megrendezik, ahol a környékbeli falvak fiataljai népviseletben felöltözve a székely tánc- és népdalkultúrát ápolhatják, gyakorolhatják.

Gyergyóújfalut 16 fővel az ifjúsági tánccsoportból képviseltük Hunyadi László és jómagam vezetésével. Nagy élményben volt részünk, hiszen az ilyen fesztivál nem csupán egy találkozási hely, hanem egy "táncvásár", melynek célja az alkotók

és a táncosok véleménycseréje a bemutatott darabokról; valamint a nemzetközi figyelem felkeltése az új alkotásokra, fellépő társulatokra, s ezen keresztül az együttesek meghívásainak, esetleges vendégszerepléseinek biztosítása. Az ismerkedés és a barátkozás ünnepe egy ilyen fesztivál.

Boldogan értesítem olvasóinkat, hogy az elmúlt három év alatt 6 főről 66 főre gyarapodtunk, melynek egy harmada gyerek és reméljük, hogy az őszre sikerül továbbfejlődnie a tánccsoportnak egy újabb koreográfia betanulásával. Terveink között szerepel a varsági *Málnafesztiválon* való részvétel is és természetesen új táncot is tanulunk, mint amilyen s mezőségi „külső lábas”.

„Isten adott, a kommunisták elvették”

Elekes Dániel László

A hogyan már említettük, a Csík és Gyergyó rajon vezetősége nagyon elégedetlen volt a helyzettel: „Egy különösen nem megfelelő helyzetben található Csík és Gyergyó rajon – áll a Kommunista Párt Maros megyei bizottságának egyik iratában – ahol az utóbbi években ez a helyzet adódik, vagyis a kooperativizálásnak és kollektivizálásnak a stagnálása. Gyergyó rajonban nem nyitottak egyetlen egy új gazdálkodást sem már 1954 óta. Ebben a rajonban összesen öt család 17 hektárral iratkoztak be a gazdálkodásokban”. Gheorghiu-Dej türelmetlensége, aki szerette volna minél hamarabb lezárni a parasztek ügyét, magyarázatot ad arra, hogy miért is gyorsultak fel az események 1961 végén és 1962 elején. Persze Gyergyóújfalu a kollektivizálható falvak közé került. Maga a folyamat pár hónapig elhúzódtott, főleg a parasztek ellenállása miatt, néhány családot pedig csak miután hivatalosan átadták a gazdálkodásokat írták be. Ahogy a hivatalos kommunista iratok is igazolják, a hatóságok szigorúan tartották magukat a „szabad beleegyezés elvéhez”, ezért minden fajta párt aktivistát, hivatalnokot, tanárt küldtek a falvakba, akik házról házra jártak, és próbálták meggyőzni az embereket a kollektívbe való belépés „előnyeiről”, ami egyáltalán nem volt egy könnyű munka, de általában megkapták a kereset aláírást, hisz a falukosságnak nem adódott sok választás. „Nagy számú aktivistákkal rendelkeztek, ezeket kirendelték a községekben. Azon kívül gyárakból, meg más helyekről, ahol már régebb működtek gazdálkodások, embereket küldtek a falvakba, úgy hogy egy-

egy községbe 30, 40 akár 50 aktivistát küldtek, akik csoportokat alkottak, és egy valóságos ember vadászatot indítottak”, emlékezett vissza Nagy Endre. „Házaltak, és a néptanácsnhoz kellett menni, és aláírni a papírt” mondta Czírják József. „És olyan is volt, hogy egy üres papírt írtak alá, majd ők kitöltötték. Az ember azt se tudta, mit tölthettek ki utána”. Egy másik alkalmazott taktika a közös gyűlések szervezése volt, általában a néptanácsnál, ahol a parasztek tömeges meggyőzése volt a cél. Nyilvánosság előtt az emberek nem mertek igazán ellenállni, viszont mindig fennállt a veszély, hogy a tömeg saját magát az aktivisták ellen uszítsa. Ezek a gyűlések általában csendben zajlottak, és az emberek csendben maradtak, nem reagáltak, de voltak kivételek is. „Volt olyan gyűlés is, hogy úgy hét embert vittek el, mert az emberek nem akartak belépni a kollektívbe, de egy-kettőre elvitték, hetet vagy kilencet. És voltak nők is, nem csak egy”. (Czírják József) „Az emberek elkezdtek kiabálni, hogy mi ezt nem akarjuk, nem veszünk el semmit, minden úgy marad, ahogy volt. Az emberek kiállították, hogy ez így nem jó, ez nem lesz jó, majd elvitték őket...” (id. Sólyom Gyula). A hatóságok nem engedhették meg maguknak, hogy a kezükből kicsússzon az irányítás, ezért az úgynevezett „agitátorokat” letartóztatták és a Marosvásárhelyi börtönbe zárták. A hat férfi és négy nőt három és kilenc év közötti börtönbüntetésre ítélték, és a vagyon elkobzására, ahogyan a helyi tanács archívumában levő iratok is igazolják. Szerencsére mindenkit szabadlábra engedtek idő előtt.

Egy másik alkalommal a parasztek felégették az egyik brigádost

csűrjét, aki nem csak hogy belépett a kollektívbe, de vállalta azt a feladatot is, hogy másokat meggyőzzön. „Egy éjszaka, azok az embereknek az egyikének, akik vállalták a brigádost posztot, leégették a csűrjét, mert ő miért egyezett bele, hogy brigádost legyen, amikor az emberek nem akarták a vagyonukat odaadni”. (Nagy Tékla) „Hogy akadályozzák a kollektivizálást, felgyújtottak egy csűr. Jól szervezett volt, mert külön volt a csűr, és leégették. És amikor oltották is, kiállították, hogy majd sorra kerülnek a többiek is”. (id. Sólyom Gyula) Senki se mondott le szívesen a vagyonáról: „Mindenki ellenállt, mindenki mondta, hogy nem és nem, nem adjuk oda, a szüleinktől örököltük, vásároltuk, és senkit sem raboltunk ki”. (Nagy Tékla)

A letartóztatások, habár a legdrasztikusabb módszerek, nem voltak az egyetlen alkalmazott „győzködési” taktikák. Nagy arányban használták a félemlítést, sokszor elég volt a „fekete kocsi” megjelenése, hogy pánikot keltsenek a lakosságban. „Abban az időben, a megtorló hatóságok sétáltatták az úgy nevezett fekete kocsikat, és azokkal nem egy embert szállítottak. Még akkor is, ha csak rövid időre vitték el, megfélemlítették, majd hazavitték, és miután jól ráijesztettek, az az ember sietett kielégíteni az elvárásokat”. (Nagy Endre) „A székely bácsi nem akart belépni a kollektívbe. Na nem baj, mert belépsz te, ne aggódj, mondták neki. Betették a fekete kocsiába, nem látott ki semmit, és beszéltek, hogy mennek ide vagy oda, de valahova messze, Bukarest vagy Craiova vagy ki tudja hova, említettek neki még valami börtönöket is.

És közben csak forogtak a központ körül, úgy 25-ször, amíg az

öreg elszédült. És akkor mondták neki, most száj ki és mennyi haza. Ő erre hát hol vagyok, hogy mennyi haza, ha ennyi ideje hoztok! És közbe a háza előtt volt. Aláírta a papírt, semmi gond... Majd az emberek lecsillapodtak, mindenki félt, hogy elviszik, megverik, jön a fekete kocsí”. (Czirják József)

Látván, hogy nem tudnak ellenállni, az emberek elkezdtek futni otthonról, menekülni a hatóságok elől, hogy ne találják meg őket, ne tudják kényszeríteni a belépési papír aláírását. Általában a hegyekbe menekültek, a „nyári kunyhókban”, a kaszálás idején, vagy akár más helyiségekben, a rokonoknál. Viszont előbb vagy utóbb csak haza kellett térjenek, és akkor elkapták, és csak aláírták a papírokat. Mások egyszerűen elbújtak a házakba, esetleg a gyerekeket vették rá, hogy hazudjanak, hogy nincsenek otthon. De a gyerekeket könnyű volt rácsalogatni, hogy elmondják, hova bújtak el a szülők, ezért csak egy kétségbeesett, eredménytelen próbálkozásnak bizonyult minden esetben. Így született egy híres szójárás is, miszerint az illető bujdosó szülő „kilépett a szekrényből, és belépett a kollektívbe”.

Egy másik alkalmazott módszer a zsarolás volt. Hogy mivel tudták zsarolni a szegény embereket, hogy belépjenek a kollektív mezőgazdasági gazdálkodásokban?

Első sorban, hogy elveszítik a munkahelyüket, hogy visszavonják a különböző kiváltságukat, vagy, ami csak azt bizonyítja, hogy mennyire lelkiismeret nélküliek voltak a kommunisták, hogy egyszerűen kiteszik a gyerekeket az iskolákból. A gyerekeknek azt tanácsolták, hogy győzzék meg a szülőket, lépjenek be a kollektívbe, másképp többé nem mehetnek iskolába. Egyes emberek beletörődtek a kollektivizálásba, mert nem akarták a gyerekük jövőjét kockáztatni, mások, pont ellenkezőleg, ők maguk vették ki a gyerekeket az iskolákból, így ellenállva a zsarolásnak. De így is, előbb vagy utóbb, pár család kivételével mindenki belé-

pett a kollektívába. A hatóságok mindent megtettek, hogy semmi esélyt ne adjanak a parasztnak. Mesterien alkalmazták a már híres divide et impera szólást – magyarul „oszd meg és uralkodj” – a fő céljuk a parasztnak megosztása volt. Példát statuáltak főleg a gazdagabb parasztokból, akiket nyilvánosan rabszolgatartással vagy akár törvénytelen kizárólagossággal vádoltak. Miután pedig kollektivizálták őket, megint példaként adták a gazdagabb parasztokat: ha azok is beléptek a kollektívába, akiknek nagy vagyonuk volt, akkor a szegény parasztnak miért nem tennék meg?

De valójában mit is kellett aláírni a parasztnak? A kollektívben való belépési nyilatkozat így hangzott: „Alulírott ... engedélyt kérek a kollektív mezőgazdasági gazdálkodásba való beiratkozásra, önszántamból és

kényszerítetlenül, az összes termőföldemmel együtt. A termőföldön és a kaszálókon kívül még beíratom a... (ide felsorolták az állatokat és a mezőgazdasági eszközöket). Más tulajdonom nincs”.

Amikor beléptek a kollektívbe, a parasztnak valójában lemondtak minden megélhetési lehetőségről, így kényszerítve volt az államtól függni. Nem kell csodálkozni tehát, hogy senki sem ölte meg magát a munkával az állam tulajdonában, mivel mindenki tudta, hogy az államnak dolgozik és nem saját magának. Nem csak a magántulajdon fogalma szűnt meg, de a felelősség tudata is. „Nem az enyém, nem érdekel”. Ilyen körülmények között a kollektivizált mezőgazdaságnak semmi esélye nem volt, hogy hatékonyan működjön. De erről bővebben a következő számban.

Kirándulás az Almási-barlanghoz

Június 4-én, pénteken délután 3 órakor a tekerőpataki Tarisznyás Márton Általános Iskola 21 tanulója és 3 tanára (Kolumbán Csaba, Kolumbán Csilla, György Emília) az Almási – barlang felé vette útját.

Kovács Anett, Gyulai Zsanett, Tódor Gizella-Mária VI. osztályos tanulók

Az iskolától indult az autóbusz, majd a libáni átjárón, Parajdon, Szentegyházán ment keresztül az első borvíz forrásig. Aztán 5 km-t mentünk a kirulyi iskolához. Mikor megérkeztünk, lepakoltunk, aztán egy jót vacsoráztunk. Másnap reggel elindultunk az Almási – barlang felé, amit más néven Orbán Balázs barlangnak is neveznek. Fáradalmas, hosszú út után elérkeztünk a Vargyas – völgybe, ahol tartottunk egy kis pihenőt. Majd Márk László (Taszi bácsi) elkallauzolt a barlanghoz. A barlang nagyon sötét és csúszós volt, aztán két csoportra oszoltunk és a lányok kijöttek, a fiúk bementek a Nagy terembe. Mikor a fiúk kijöttek, páran elmentünk barlangászni,

és a többiek visszamentek a szálláshelyre. Akik tovább barlangásztak, átkeltek egy patakon, és megnézték a Vargyas tetőn lévő kápolnát és egy hideg barlangot. Nagyon elfáradva, mindenki visszaért a táborhelyre, vacsoráztunk, aztán elmentünk fáért a tábortűznek. Meggyújtottuk a tábortűzet, énekeltünk és szalonnát sütöttünk. Az utolsó napon indultunk Szentegyházára fürödni, ahol a víz kellemes volt, és mindenki nagyon jól érezte magát. Majd jött az autóbusz és indultunk haza. Ez a kirándulás nagy élményt szerzett mindenkinek.

Az I – IV. osztályosok kirándulása

Egy szép szerdai reggel, május 26-án a Karpaten Milk előtt gyülekeztünk. Reggel 7 órakor indult a busz. A kilyénfalviak is jöttek. Az első megálló a szovátai benzinkút volt, ahol reggeliztünk. Marosvásárhely felé sokat énekeltünk a buszban.

A III. osztály

A mikor odaértünk, elsétáltunk az állatkertbe. Megnéztünk minden állatot: majmokat, kígyókat, halakat, oroszlánokat, tigriseket, tevéket, lovakat, fekete párducokat, kengurukat, madarakat, krokodilokat, medvéket, farkasokat, hörcsögöket, őzeket, lámákat. Utána elmentünk a játszótérre, ahol 2 órán keresztül csúszdázunk, mászkáltunk. Majd Thomással, a kis vonattal egy kört mentünk. Elmentünk a Mc Donald's-ba és egy jót ettünk. Azután felmentünk a vásárhelyi várba és sétáltunk. Hazafele is sokat énekeltünk.

Nagyon jól éreztük magunkat.

Ihlető látogatás

Elekes András

Mind látogató, mind pedig látogatottként legtöbbször két véglet között hánykódunk. Ennek kézzelfogható oka sokszor mi magunk vagyunk. Vonakodunk attól, hogy bárki is meglátogasson, vagy valakit is meglátogassunk, mert önmagunkat, nyugalmunkat, kényelmünket féltjük. Máskor pedig mindenáron, olykor tapintatlanul tolakszunk valakihez, vagy az éppen arra járó miniket látogatóvá akarjuk tenni, vendéglátásunk legjavát kínálva, mert már alig tudjuk elviselni, hogy senki sem nyitja ránk az ajtót. Menekülünk így is, úgy is. Van, amikor a társaságtól, van, amikor a magunkra maradástól. Mindkét esetben pedig mi vagyunk a középpontban. Személyem pillanatnyi hangulata, kívánsága a meghatározó és a mindent eldöntő kiindulópont. „Csak én bírok versemnek hőse lenni,/ első s utolsó mindenik dalomban:/ a mindenséget vágyom versbe venni,/ de még tovább magamnál nem jutottam.“ – írja Babits A lírikus epilógójában. Olykor, bizony a látogatásokkor sem jutunk túl önmagunknál, még akkor sem, ha érzéseink szerint mindkét fél számára jó, kellemes, na meg természetesen, hasznos is volt a látogatás. Annyira természetessé vált, hogy már észre sem vesszük az érdekérvényesítési technikák eluralkodását a látogatások megszervezésében és lebonyolításában. Szerencsés esetnek mondható, amikor sikerül úgy rendezni a dolgokat, hogy mindkét fél számítása legalább részben teljesül. Sajnos ez már nemcsak a politikai, üzleti, egyházi látogatásokat jellemzi, hanem egyre inkább a teljes mértékben személyeseket is. Mind látogató, mind pedig látogatottként a reprezentáció, az előállás kényszere vezet, még akkor is, ha a látogatás célja a kérés. Reprezentálnunk, be-, felmutatnunk kell mindazt, amit elértünk, ami alapján „igényelhetjük“ az elismerést, és ugyanúgy reprezentálnunk kell azt is, ami még hiányzik, hogy esetleges kérésünk meghatározó legyen. Az ilyenfajta látogatásokat általában

letudjuk. Ha sikeres is a látogatás, nem a találkozásnak örvendünk, hanem a látogatás hozadékának.

A hozadékot nem kell csak anyagi jellegűnek tekintenünk. Lehet az a lelkiismeret megnyugvása is, vagy a rég nem látott szeretett személy iránti vonzalom beteljesedése is. Jó volt a látogatás, mert láthatam, megnyugodhattam, hogy jól van. Sokszor még ezekben a szép mozzanatokban is, észrevétlenül is nagy szerepet kap az „én“. Még a segítő jellegű látogatásokban is tetten érhető: nyugtalanít, ha nem segíthetek. Segítségemmel pedig a magam nyugtalanságát akarom megszüntetni. Ismét az „én“! Csak én bírok életem hőse lenni – Babits verssorát alkalmazva. Jó lenne ezeket a belső árnyalatokat tisztán látnunk. Az élveboncolás önmagában csak önpusztításhoz vezet. Ahhoz, hogy a fájdalmas önvizsgálat az Életet szolgálja, látnunk kell azokat az egyszerű eseményeket is, amelyeknek a szereplői ki tudtak lépni az „én“ bűvöletéből. Mária az angyali üdvözlés után meglátogatta és köszöntötte rokonát Erzsébetet. „Amikor Erzsébet meghallotta Mária köszöntését, örömeiben megmozdult méhében a gyermek, maga Erzsébet pedig eltelet Szentlélekkel. Hangosan felkiáltott: áldott vagy te az asszonyok között és áldott a méhed gyümölcse! Hogyan lehet, hogy Uramnak anyja látogat el hozzám? Lásd, mihelyt meghallottam köszöntésed szavát, az örömtől megmozdult méhemben a gyermek. Boldog, aki hitt annak beteljesedésében, amit az Úr mondott neki.“ (Lk.1,39-45) Mária is, Erzsébet is a maga helyén és a maga módján találkozott azzal a Hatalommal, amely személyre szabottan látogat meg mindenkit. Ezért a látogatás főszereplői már nem ők, maguk, az anyaságuknak örvendező asszonyok, hanem ez a Hatalom. Mária látogatása így már nemcsak az anyaság fölötti öröm megosztása a hasonló sorsban lévő Erzsébettel, hanem az eseményekben jelenlévő isteni erő magasztalása. Az emberi számítások szerinti érthetetlen dolgok ellenére, helyreállt a Rend e két nő életében. A látogatásban nemcsak ennek

örvendtek, hanem dicsőítették a Rend Urát. Ennek csodálatos költeménye, amit azóta is a „Magasztalja“-ként ismerünk. Mária látogatóba Isten tettevel, azaz ajándékával érkezett, Erzsébet szintén Isten ajándékával fogadja őt. Nem azt méricskéljük, hogy az az ajándék-e nagyobb amivel Mária látogat, vagy az, amivel Erzsébet fogadja Máriát, hanem gondolatuk és örömük arra irányul, amit a mindenkit megajándékozni képes Isten tenni tud az emberiség életében, ha hisszük annak beteljesülését, amit nekünk mond. Mind Erzsébet felkiáltása: „Áldott vagy az asszonyok között, és áldott a méhed gyümölcse“, mind Mária magasztaló éneke, függetlenül attól, hogy már meglévő formulákat használt-e vagy ő maga, ott helyben szedte össze az üdvtörténet lényeges elemeit, az igazi ihlet jelei. Az ihlet értelmezésük szerint nemcsak egy érzés pillanatnyi fellángolása, hanem a rendbe, az Üdvösség Rendjébe való bekapcsolódás akarása. Ihletükből nem születtek kötetek, biztonsági rendszerrel védett művészi alkotások, csak teljes életek. Életükből tudjuk, hogy az ihlet az Úr tettének, a Üdvösség rendjének a felismerése, elfogadása. Ihlet, ami nemcsak egy pillanatra vonatkozik, hanem abban a pillanatban az örökkévalóságra és a mindenségre, mint Isten szeretete. Ihletett és ihlető látogatás volt a Máriáé, hiszen elválaszthatatlan volt az üdvösségtől. Látogatásokat teszünk és látogatókat fogadunk. Lelkületünk és szándékunk végül is elkendőzhetetlen. Vagy így, vagy úgy megmutatkozik, hogy ihlető látogatók vagy látogatottak vagyunk-e? Hogy ez ne csak költői kérdésként hasson, gondoljuk végig, mit jelent nekünk az Isten látogatása? Mikszáth írja a Beszélő köntösben, hogy Isten „olyan sűrűen látogatja Kecskemétet, hogy immár idevaló lakosnak lehetne tekinteni“. Fájdalmas belegondolnunk, hogy gondolkodásunkban Isten látogatása ugyanazt jelenti, mint Isten csapása. Hol állunk ma már a valódi ihlettől és mi ihlet minket? Máriának és Erzsébetnek rengeteg csapást, – szerintünk Isten-látogatást – kellett kiállnia. Ihletett életre, Szentlélekkel való beteltségre volt szükségük, hogy azokban a nehéz időkben is Isten hatalmas művét, az Üdv megvalósulását lássák.

Lovakban leggyakrabban előforduló férgék

Dr. Horváth Nina állatorvos

Mi is az a féreg?

Vidékünkön legtöbbször úgy említik, mint „gilisza”, hivatalos nevén féreg és hétköznapi értelemben véve puha-testű, mászni tudó, lábak nélküli gerinctelen állat, mely egy másik élő szervezetben vagy szervezeten él táplálékának megszerzése céljából.

Legtöbbször nem is tudatosítják hogy „betegség-e a férgesség”, pedig igen is az. A férgék egyéb betegséget előidéző élőlényekhez hasonlóan kórokozók, akár a baktériumok. Egy adott gazdaszervezetbe bejutnak – a célszervhez vándorolnak, majd ott az előkészített tápanyagokat magukhoz veszik, szaporodnak, miközben károsítják az érintett szerveket. Másodlagos elváltozásokat is előidézhetnek, segíthetik a baktériumok vagy más kórokozók elszaporodását. Ezután távoznak a szervezeten és utódjaik által előről kezdődik az egész folyamat.

A kis strongylidák, ezeknél ötvennél több faja ismert, 1-2cm hosszú, fehér vagy sötétvörös színű, felnőtt egyedei lárva alakban szájon át jutnak be a ló emésztőcsövébe. A lárvák a vastagbél falába ágyazódva hosszabb-rövidebb ideig betokozódva élnek, majd kedvező körülmények között (tavaszi időjárás) kirajzanak, kifejlett féreggé alakulnak, és petét ürítenek. Nagy számban előforduló lárva esetén rajzáskor a bél nyálkahártyájából előbújva többszörösen sebzetté teszik a bélnyálkahártyát, ezzel csökkentik az aktív emésztő felszínét, és lehetővé teszik a baktériumok számára a mélyebb szövetekbe való behatolást.

A nagy strongylidák, 1,5-5cm méretű, szürkés-vörös férgék. Szintén a ló száján keresztül jutnak el a vakbélbe és a vastagbélbe, és ott a bél falához tapadnak. Helyüket gyakran

változtatva táplálkoznak, melynek következtében többszörösen sérül a bél nyálkahártyája.

Az orsóférgék fehér, merev tartású, 20-40cm hosszúságú élőködők, lárváik a vékonybélből a májba és tüdőbe is elvándorolhatnak, mégis súlyosabb a kifejlett egyedek kártétele, mely a táplálékfelvonásban, mérgező anyagok kibocsátásában és a belek falának mechanikai irritációjában nyilvánul meg. A fent említett paraziták által okozott esetekről általában elmondható, hogy egyértelmű tüneteket rendszerint csak súlyos fertőzöttség esetén láthatunk, amikor a jó étvágy ellenére fokozatos a lesóványodás, híg bélsár, enyhe kólikás nyugtalanság, fénytelen szőrzet. Enyhébb fertőzöttség esetén e tünetek nem, vagy kevésbé szembetűnő mértékben jelentkeznek. Az enyhe fertőzöttség azonban nem jelenti azt, hogy a ló képes egymaga megküzdeni az élőködőkkel. A férgesség megelőzésének általánosan elfogadott módszere a féregirtó pasztával való kezelés. Nem szabad elfelejteni, hogy nem megfelelő terméket, hanem megfelelő hatóanyagot kell választani a ló számára! A forgalomban lévő

féregirtó szerek hatóanyagai más úton, más hatékonysággal fejtik ki hatásukat. Nem elegendő a kifejlett férgék elleni védekezés, a lárva, sőt a peték elpusztítása is szükséges. Kell gondolni a bél falában vagy azon túl előforduló lárvák elérésére és semlegesítésére is.

A hatékony féregtelenítés szempontjai:

- adott időszakban: legelőre való kihajtás előtt, majd legelőről behajtás után, legelőváltást megelőzően, kancákat ellés előtt, új ló érkezésekor magát az új egyedeket.

- megfelelő hatóanyaggal: megelőző vizsgálatra alapozva a hatóanyag kiválasztását, az előírt dózisban, kevesebb adag alkalmazásakor nemcsak a kezelés lesz hatástalan, de a férgék különböző alakjai ellenállóvá (rezisztenssé) válnak a hatóanyaggal szemben, túladagolással érthetünk lovunk egészségének, illetve szennyezzük a legelőt a feleslegben kiürült pasztával.

- állomány szintű kezelés: függetlenül az egy helyen tartott lovak számától – legyen az csak kettő vagy tíz – az egységes egészségügyi állapot mindig könnyebben kezelhető.

A Veterán Atléták Országos Bajnoksága a Balázs-Sőtér Jolán stadionban (Stadionul Tineretului)

Molnár János

Évek óta eredményesen szerepelnek megyénk veterán atlétái az országos bajnokságokon és a nemzetközi atlétikai pályákon. A lelkes csíki és gyergyói sportolókból álló csapat a Bukarestben megrendezett országos döntőről tizennyolc éremmel tért haza. Mint minden alkalommal most is népes volt a mezőny. 210 sportoló vett részt a Balázs Sőtér-Jolán stadionban június 5-6-án megrendezett atlétikai döntőn. Több mint 20 versenyszámban harcoltak a dobogós helyezésekért. Eredményük: öt arany-, öt ezüst- és nyolc bronzérem. Jól megszervezett, hangulatos bajnokság volt. Minden évben gondosan megszerkesztett versenyfüzet árulkodik a román sportolók eredményeiről. A dobogós helyezettek érmeket kaptak, míg az első országos bajnoki mezt ölthettek magukra. Az Európa-bajnokságot Nyíregyházán rendezik. A román válogatott keret tagja Molnár János, a ProTekerőpaták egyesület versenyzője.

Eredmények:

Imre István (50-54) Csíkszereda: 1500 m síkfutás I. hely, 100 m síkfutás III. hely, 400 m síkfutás III. hely

Poráczki Csaba (45-49) Csíkszereda: 100 m síkfutás II. hely
– mindketten a Csíkszeredai Gentiana SE sportolói.

Keresztes Gyula (65-69) Csíkszereda: 300 m-es gátfutás I. hely, 400 m síkfutás I. hely, hármasugrás III. hely,

Spánache Ilie (45-49) Csíkszereda: távolugrás II. hely, 400 m síkfutás II. hely, 1500 m síkfutás III. hely
– az utóbbiak a Csíki Futókör sportolói

Köllő Csaba (35-39) Csomafalva: 200 m síkfutás III. hely, 800 m síkfutás III. hely, távolugrás III. hely – Délhegy S.E.

Molnár János (60-64) Tekerőpa-

tak: 800 m síkfutás I. hely, 400 m síkfutás I. – hely, 2000 m akadályfutás II. hely, 300 m-es gátfutás II. hely, 100 m síkfutás III hely

Az álmatlanság

(folytatás előző lapszámunkból)

Dr. Turányi Csilla

Az altatószerek hosszú távú használata inkább kibújás a felelősség alól. Bár könnyebb így „orvosolni a problémát”, de ez legtöbbször nem oki, csak tüneti kezelés.

Arról nem is beszélve, hogy minden altató maximum 1 vagy 2 hónapig szedhető – ezzel ellentétben manapság sokan már el sem tudják képzelni az életüket nélküle.

Sajnos a modern altatók is bizonyítottan megváltoztatják az alvásszerkezetet, és csak találgatni lehet a hosszú távú következményekről (memória, gondolkodás).

A legújabb altatók, a nem benzodiazepin típusú „Z szerek” befolyásolják legkevésbé az alvás stádiumokat, ilyen a Zolpiem, Zaleplon, Eszopiclon.

A probléma kialakulásáért legtöbbször azonban a nem megfelelő alváskörülmények a hibásak, ezért

nagyon fontos, hogy odafigyeljünk ezekre. Őseink sokkal nagyobb tisztelettel övezték az éjszaka, az alvás birodalmát, helyenként a mai napig megőrződött az a hit, hogy a templomban alvás gyógyhatású lehet. Mivel manapság egy téma akkor érdekes, ha új, szenzációs, az alvás olyan folyamat, melyet nem becsül meg a modern világ embere.

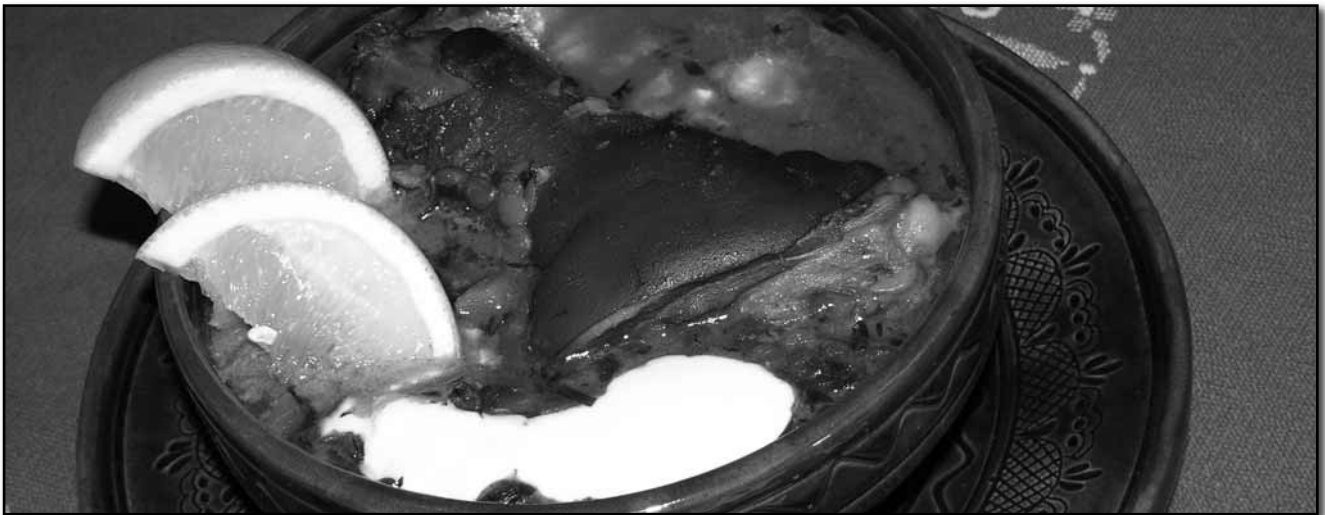
Így hát sok ember több pénzt áldoz az autójára, mint egy egészséges és kényelmes ágyra, hálószobára.

De ha elgondolkozunk azon, hogy életünk egyharmadát (70 évből 23 évet) alvással töltjük, talán újrendezzük a fontossági sorrendeket...

Főzzünk gyorsan, finomat!

Gál Katalin

Ha a férfi fakanalat vesz a kezébe, és a konyhában kezd sűrögni-forogni, abból csak valami igazán ínycsiklandozó éték születhet. Ugyan sok a mosatlan, miután a férfiak főznek - vallja sok nő, de megéri. Ez alkalommal Benedek Árpád szakácsot kértem fel, hogy lapunk olvasóival osszon meg egyet a sok konyhai titok közül, amelynek ismerője. Benedek Árpád saját vállalkozása keretén belül party szervizzel foglalkozik, az általa készített finomságokat csakis megrendelés valamint előzetes egyeztetés alapján lehet megkóstolni. Olvasóinknak a lencsés malaccsülköt ajánlja elkészítésre, mely egyszerű, finom és nem utolsósorban gyorsan elkészíthető.

Lencsés malaccsülök

Hozzávalók 4 személyre: 60 dkg malaccsülök, 50 dkg lencse, 1 fej fehérgyömb, 2 dl tejföl, liszt, 1 dl olaj. Fűszerek: ételízesítő, só, bors, fűszerpaprika, fokhagyma, tárkony,

ecet. Az olajon a kockára vágott hagymát üvegesre pirítjuk, hozzáadjuk a felszeletelt malaccsülköt, és az előzőleg beáztatott lencsét, majd ízlés szerint fűszerezzük a felsorolt fűsze-

rekkel, és így készre pároljuk. Lisztből és tejfölből habarást készítünk, és hozzáadjuk az ételhez. Tálaláskor ecettel és apróra vágott tárkonnnyal ízesítjük, tejfőllel gazdagíthatjuk.

GYERGYÓÚJFALVI FALUNAPOK

2010. JÚLIUS 2 – 4.

Péntek:

- 05:00 - Zenés ébresztő
11:30 - Szentmise
13:00 – Bajkó Péter nyugalmazott magyar királyi honvédszázados szobrának avatása, a szoboravató után Bajkó Péter nyugalmazott magyar királyi honvédszázados Emlékirataim című kötetének bemutatására kerül sor a templommal szembeni téren
17:00 - népi előadások:
- Katorzsa Néptáncsoport
- Remetei „Sirülő” néptáncsoport
- Szentegyházi „Nárcisz Veterán” néptáncsoport
- Marosfői „Forrás” néptáncsoport
- Kilyénfalvi „Csipkebogyó” néptáncsoport
- Tompai „Kőló” néptáncsoport
- Ferenczi Lilla népdalénekes
- Máté Linda népdalénekes
- Oláh Csongor zongorán játszik
- Kis Kinga hegedűn játszik
19:00 - Helyi tehetségek bemutatkozása
21:30 - Vindy, Zoltán Erika slágereket énekel
22:00 - Knock Out koncert
24:00 - Szabadtéri buli DJ Work

Szombat:

- 09:00 – Száz éves a gyergyóújfalvi Molnár Antal Fúvószenekar - Nemzetközi Fúvószenekari Találkozó
18:00 – A pityókabortól a tokaji aszúig - dr. Csizmadia András gasztrofilozófus borkóstolója -, Helyszín a Polgármesteri Hivatal alagsora (Metro)
19:00 – Quatrock koncert
21:00 – Divatbemutató Jacobs Company kollekciójából
21:30 – Csoki mulatós dalokkal
22:00 – Haverock koncert
24:00 – Szabadtéri buli DJ Work

Vasárnap:

- 10:00 – „Kiki-ricske Kukucska” szabadtéri foglalkozások és vetélkedők gyerekeknek, a TeleHáz közreműködésével
11:00 – Szentmise
13:00 – Állatkiállítás a gyergyóújfalvi Szarvasmarha Tenyésztők Egyesülete szervezésében
14:00 – Taekwondo bemutató
15:00 - A helyi fuvarosok bemutatója
17:00 – Láncfűrész verseny
20:00 – Yoyo ismert slágerekkel
22:00 – Charlie koncert
23:30 – Tűzijáték és táborfűz
24:00 – Szabadtéri buli DJ Work

